

PERE VIRGILI

La magnificència enlluernadora de Perejaume

VÍCTOR OBIOLS

Fa ben bé tres lustres vaig deixar *Oïsmè*, un llibre de l'artista Perejaume, a Segimon Serrallonga, que no el coneixia, almenys com a escriptor. El resultat va ser que li va dedicar un poema, ullprès com havia quedat amb l'ús de l'adjectiu *suberós*. Més tard també va fer amistat amb Ricard Torrents, units d'entrada per vincles verdaguerians, i l'artista va fer diverses intervencions a la Plana, i el primer rector de la Universitat de Vic li va prologar *Els cims pensamenters*. El que no es podia preveure en aquell moment és que Perejaume es convertiria en un dels presistes més significats dels Països Catalans, ultrafilòsof de l'art, pensador, i, naturalment pintor, artesà plàstic, dissenyador, instal·lador conceptual, artista integral.

El catàleg *Mareperlers i ovaladors*, que conté dotze assaigs més

un llibre autònom titulat *Maniobra de Perejaume*, que és l'exposició del MNAC, és una obra colossal des de molts punts de vista. Hom n'inicia la lectura armat d'un llapis, i la subratlla tota, perquè cada línia és una joia: lèxica, estilística, conceptual... Si en féssim simplement una lectura de gaudi ja pagaria la pena, és un goig verbal de cap a cap. Però la qüestió és que el discurs que fila Perejaume és cosa seriosa, que requereix temps de reflexió, perquè es tracta d'una aportació cabdal a la història de l'art i del pensament. Correspon als especialistes de fer-ne una valoració justa. Com a mers lectors només podem expressar la fascinació impagable que proporciona la lectura d'aquestes pàgines, ben acompanyades i puntuades per una sèrie de fotografies de detalls d'obres d'art diverses. Savis a venir faran capmàs i anàlisi d'aquesta obra complexa que està bastint Perejaume des de fa uns anys. Ell té una

'MAREPERLERS I OVALADORS' ÉS UNA OBRA COLOSSAL DES DE MOLTS PUNTS DE VISTA

visió, o un manyoc de visions, i no fa sinó descabdellar-lo amb intel·ligència, lucidesa i prolixitat, cada cop amb més acuitat, amb més magnificència enlluernadora, amb màxima autoritat. La prosa de Perejaume és una de les grans proses que ha donat aquesta literatura. Deutora de Lluïll, de Muntaner, de Ruyra, de Verdaguer, de Carner i Foix, de Palau i de Brossa. Hi ha paràgrafs que són dignes de figurar en els llibres de text de llengua i literatura catalanes de secundària. Una llengua simplement magistral –ja li coneixíem–, però que amb el temps va guanyant en distinció i en prestància. Hom es fa creus d'aquesta potència discursiva que sembla no tenir aturador. D'altra banda, en el llibret *Paraules locals*, s'hi apleguen, tal com s'indica, dos textos de naturalesa oral (*Paraules locals* i *Agrarietat*, i un de més llarg, *Conreu general*, que en conté tres). Aquí desplega la seva poètica política, des d'un vessant a voltes

MAREPERLERS I OVALADORS
PEREJAUME
MNAC
384 PÀG. / 35 €

PARAULES LOCALS
PEREJAUME
TUSHITA
104 PÀG. / 15 €

més antropològic, defensant amb màxima lucidesa un discurs radical i finíssim sobre el sentit de lloc, l'al·locament, l'agrarietat, i la nostra manera d'estar i de ser en el món ("També nosaltres mengem planeta, en som").

Un volum tot ell subratllable

Però tornant al magne *Mareperlers i ovaladors*, tot ell subratllable, observem tan sols un parell de característiques, i instem a la seva lectura morosa, que és instructiva i delectable, fet tot ell de correspondències extraordinàries i embadalidores clarividències. Una singularitat, marca de l'autor, és la de disposar el que en el format canònic de regulació, diguem-ne *acadèmica*, del disseny de pàgina, allò que serien *notes a peu de plana*, es converteix aquí en una mena d'excrescència tipogràfica (en cos més petit), que neix a la dreta del mateix cos central del text, i queda com un penjoll orgànic, en forma d'excurs o postil·la al discurs central. Una altra observació és allò que els narratòlegs i altres teòrics de la literatura n'han dit de mil maneres, i que nosaltres anomenarem *metaescrit*: són les *aparicions* de sobte del narrador del text en el discurs, per fer una autoreferència al fet mateix de l'escriptura: "Li demano al text que no amolli. És molt de tros el que portem darrere per perdre-ho tot. [...] Un text més ràpid permetria una visió molt més sintètica, però no puc, no el sé escriure [...]. El repte bada boca i diu: «i Perejaume, val més que t'aturis». [...] Però una estona, però el text segueix". Si algun dia som un país normal, Perejaume haurà de ser venerat en la seva justa desmesura. ♦♦

Sortir de l'armari a cops de puny

MARINA PORRAS

Per si hi havia algun dubte sobre si la directora, actriu, artista i escriptora Miranda July és una autora postmoderna, aquesta novel·la comença amb la visita de la protagonista a una clínica de cromoteràpia (teràpia que cura les malalties amb l'ús de colors). Som a Los Angeles i la Cheryl, la protagonista, és una soltera de classe mitjana i quaranta-pocs anys que treballa en una ONG que es dedica a fer vídeos d'autodefensa femenina. Durant les primeres pàgines tenim por que la novel·la ens parli dels típics problemes d'una neuròtica

addicta a l'ordre i obsessionada amb un company de feina. De seguida veurem que la cosa no va per aquí. La Cheryl està massa boja per ser una simple neuròtica: té unes fantasies sexuals molt estranyes, creu que l'amor es connecta amb vides passades i que està lligada a l'ànima d'un bebè que va conèixer de petita.

Que aquesta no és una novel·la sobre els drames de la dona contemporània també ho sabrem per l'aparició de la Clee. Ella és la filla dels caps de l'empresa de la Cheryl, i quan li demanen si pot acollir la seva "nena" a casa fins que trobi feina no s'hi pot negar. La nena té vint anys i és una rossa de pits enormes. Dorm al sofà, no es dutxa i es passa el dia mirant la

EL PRIMER HOMBRE MALO
MIRANDA JULY
LITERATURA
RANDOM HOUSE
TRAD. LUIS MURILLO FORT
272 PÀG. / 20,90 €

tele i escalfant precuinats al microones. La relació és insuportable perquè la Clee és una quinquè mal educada. I a mesura que la relació empitjora, millor va la novel·la. Entre les dues s'estableix un lligam pervers i esclata, de sobte, la violència. Sempre que es troben comença una baralla que les deixa exhaustes. És com un ritual salvatge que, sorprenentment, les fa sentir bé. Fins que aquesta violència fa un gir per transformar-se en atracció sexual, després d'un fet que canviarà la vida de totes dues i les farà conviure com una parella feliç.

La lectura metafòrica de l'autodefensa femenina i el lesbianisme és un tema que el lector ha de resoldre en la intimitat, igual que July deu haver

reflexionat íntimament per que una novel·la *queer* sobre la indefinició del gènere i els seus rols acaba convertint-se en una història d'amor maternal. Tot i la veu potent i divertida que fa que a *El primer home malo* es puguin explicar les coses més absurdes de la manera més natural, la novel·la té molts problemes. Li sobren pàgines i li falta estructura. I per molt que entrem en el joc que la narradora proposa, hi ha coses que simplement són inversemblants, massa retorçades. Potser són danys col·laterals de la postmodernitat o potser la relació de July amb la literatura és com la que explica la Cheryl a la seva terapeuta: "Lo real viene y va, no tiene demasiado interés". ♦♦